

Na Slovensko dnes prišlo tradičné betlehemské svetlo

Aj na Slovensko dnes prišlo tradičné betlehemské svetlo pokoja z Baziliky narodenia Pána. Do Bratislavy ho priniesla delegácia slovenských skautov z rakúskej metropoly, kde bola pri tejto príležitosti slávnostná pobožnosť. Betlehemský plamienok sa tak v najbližších hodinách rozsvieti v mnohých krajinách Európy. Informuje Petra Mat'ášovská.

Svetlo z večného plameňa v Bazilike narodenia Pána v Betleheme odpálila pred takmer 3 týždňami 10-ročná Rakúšanka Elisabeth. Začiatkom decembra ho v sprievode 380 pútnikov priviezla lietadlom z Izraela. Slovenskí skauti k nám priniesli betlehemské svetlo už po 18. krát. O necelú hodinu prijme pútnikov prezident Ivan Gašparovič s manželkou. Viac prezradí hovorca Marek Trubač.

Marek Trubač, hovorca prezidenta SR: „Ide o kresťanskú tradíciu, počas ktorej vždy o takomto čase, pred Vianocami sa rozsvieti lampášik aj v Prezidentskom paláci a bude svietiť až do konca vianočných sviatkov.“

Svetlo pokoja a mieru potom skauti slávnostne priniesú na svätú omšu vo františkánskom Kostole zvestovania Pána v centre Bratislavy.

Michal Mila, Slovenský skauting: „Tu ho symbolicky odovzdajú do rúk slovenskej verejnosti.“

Zajtra skauti priniesú betlehemské svetlo do viac ako 300 slovenských miest a obcí. Presúvať sa budú vlakmi.

Michal Mila, Slovenský skauting: „Od skorých ranných hodín, až takmer do polnoci ho budú rozvázať skautské posádky po 20 tratiach, no a postupne ako budú odpaľovať toto svetielko v jednotlivých mestách, tak symbolicky vytvoríme takú reťaz svetla na Slovensku.“

Do Štedrého dňa sa tak betlehemské svetlo dostane k tisíckam ľudíom. Do kostolov, farností, nemocníc, azylových domov, domov sociálnej a opatrovateľskej starostlivosti a samozrejme i do domácností. Plamienok zažiarí aj vo výške 2632 metrov nad morom, v našom najvyššie položenom observatóriu na Lomnickom štíte.

Michal Mila, Slovenský skauting: „Vynesú ho tam v sobotu 22. decembra popradskí a kežmarskí skauti.“

Symbolické betlehemské svetlo poputuje zo Slovenska cez Poľsko a pobaltské štáty, až do Ruska. Túto tradíciu zaviedli v roku 1986 zamestnanci rozhlasu v rakúskom Linzi a odvtedy má už celoeurópsky charakter.

**Rádio Slovensko 18:00
15.12.2007**

Kresťanské televízie, česká TV NOE a slovenská TV LUX, ukončili spoluprácu

Kresťanské televízie, česká TV NOE a slovenská TV LUX, ukončili spoluprácu. Podľa slovenských katolíckych biskupov sa vo vysielaní TV NOE začali objavovať i prvky, s ktorými sa nemohli stotožniť. **Šport, 18.12.2007**

Odporcovia potratov kritizujú Valentoviča

BRATISLAVA. Ku kritike Národného programu ochrany sexuálneho a reprodukčného zdravia sa po katolíckych biskupoch pridali aj odporcovia potratov. Občianske združenie Pastor bonus považuje dokument, v ktorom ministerstvo zdravotníctva podporuje antikoncepciu a dostupnosť interrupcií, za „výsmech a neúctu voči nenarodeným deťom“. **(čtk), SME, 18.12.2007**

Vo Vatikáne rozsvietili vianočný stromček

Na Námestí svätého Petra vo Vatikáne rozsvietili tradičný vianočný stromček. 140 rokov stará jedlička s váhou vyše tri tony, pochádza zo severu Talianska. Zdobí ju vyše 2000 rôznych dekorácií a svetiel. Pápež Benedikt XVI. pri tejto príležitosti vyhlásil, že jedľa je zmysluplným symbolom Vianoc. Svojim zeleným ihličím pripomína život, ktorý sa smrťou nekončí.

STV, 19:30, 15.12.2007

Pápež vylúčil návštevu Izraela

Vatikán - Vatikán vylúčil, že by pápež Benedikt XVI. v najbližšom období navštívil Izrael. Podľa vatikánskeho hovorcu Federica Lombardiho sa najskôr musia vyriešiť rozpory, ktoré dlhodobo komplikujú vzťahy medzi Svätou stolicou a Izraelom v oblasti hmotného vlastníctva, daňových výnimiek a vízovej praxe. „Pápež má mimoriadny záujem ísť do Izraela, ale okrem podmienok týkajúcich sa mieru by mali byť i pozitívne signály vo vzťahoch s Vatikánom,“ vysvetlil Lombardi. Obom stranám sa zatiaľ nepodarilo vyjasniť niekoľko otázok. Benediktov predchodca Ján Pavol II. však považoval Izrael za dôležitého partnera a jeho návštevu nevynechal. **(čtk), HN, 18.12.2007**

Farárov prípad prevzal špecialista

Prípad bytčianskeho farára, ktorý je podozrivý z podvodu, prevzala špeciálna prokuratúra. Kňaza zadržala ešte v máji rakúska polícia a obvinila ho z riadenia skupiny, ktorá sa pokúšala za hranicami predať falzifikáty svetových impresionistov. V októbri rakúska prokuratúra jeho trestné stíhanie zastavila a odovzdala prípad slovenskej polícii. **(sita), SME, 18.12.2007**

ÚPN dal štyri podnety na Generálnu prokuratúru

Ľuďom, ktorí spáchali za komunizmu zločiny, hrozí trestné stíhanie. Ústav pamäti národa podal na Generálnu prokuratúru podnet na prešetrovanie štyroch trestných činov. Z ich spáchania sú podozriví bývalí príslušníci ŠtB.

Štvorica prípadov sa stala v rokoch 1952 až 1987. Okrem iného ide aj brutálnu vraždu katolíckeho kňaza Štefana Poláka na fare v Borovciach v roku 1987.

Lubomír Morbacher, riaditeľ sekcie dokumentácie ÚPN: „V dôsledku toho, že odmietal spoluprácu so štátnou bezpečnosťou mohli mať príslušníci štátnej bezpečnosti podiel na represii a možnom trestnom čine.“

Prokuratúra dostala podnet aj v súvislosti so smrťou Floriána Gála, ktorého počas výsluchu vyhodili v roku 1952 z okna úradovne ŠtB v Bratislave.

Natočené:

Lubomír Morbacher, riaditeľ sekcie dokumentácie ÚPN: „Bol vyhodnený z tretieho poschodia. Následkom toho v nemocnici zomrel.“

Svetlana Husárová, hovorkyňa Generálnej prokuratúry: „Nebolo to zatiaľ ešte pridelené príslušnému odboru. Akonáhle sa to dostane na príslušný odbor, príslušnému prokurátorovi, bude sa tou vecou zaoberať.“

ÚPN vie, o ktorých príslušníkov ŠtB v týchto prípadoch ide. Ich mená však nezverejní.

Natočené:

Lubomír Morbacher, riaditeľ sekcie dokumentácie ÚPN: „Nateraz by som ich osobné údaje, mená a priezviská nespomínam, pretože to by nenapomohlo šetretniu týchto káz.“

Ústav pamäti národa pripravil aj ďalšie podnety na Generálnu prokuratúru. Tie sa budú týkať zabíjania na hraniciach so západom.

Boris Chmel
TA3, 12:00, 14.12.2007

[www: tkkbs@kbs](mailto:www.tkkbs@kbs)

Odluka cirkvi od štátu na Slovensku nerezonuje

Odluka cirkvi od štátu sa už o niekoľko rokov môže stať v susednej Českej republike realitou. Špeciálna vláda komisia svoje predstavy premietla aj do zákona, ktorý musí schváliť vláda a parlament. Česká politická scéna deklaruje, že by to nemal byť problém. U nás otázka odluky cirkvi od štátu zatiaľ spí. Pokračuje Jaroslav Barborák.

Odluka cirkvi od štátu by mala mať u našich českých susedov dve roviny. Jednou bude návrat zhabaného majetku z roku 1949, druhou postupné finančné odpojenie cirkvi od štátneho rozpočtu. Štát u dane v Česku cirkvám dlhuje vyše 80 mld. korún. Väčšiu časť tejto sumy chce v miliardových ročných splátkach vyplatiť do 60 rokov. Finančné odpojenie cirkvi od štátneho rozpočtu predstaví Boris Kršňák, spravodajca Slovenského rozhlasu v Českej republike.

Samotná odluka prebehne tak, že od roku 2009 sa bude postupne príspevok štátu pre cirkvi znižovať každý rok o 1/10. Takže príspevky od štátu by mali definitívne zaniknúť v roku 2019.

Na Slovensku je odluka cirkvi od štátu zatiaľ uspatá súčasnou vládou koalíciou. Jej programové vyhlásenie odluku neobsahuje. Podľa Jána Jurana, z cirkevného odboru rezortu kultúry, ak by však otázku otvorili cirkvi, vláda by sa ňou musela zaoberať.

Ján Juran, cirkevný odbor Ministerstva kultúry: „Záležalo by od samotných cirkví, ak by v tomto volebnom období prišli s takýmto návrhom.“

Katolíci, ktorí tvoria na Slovensku väčšinu, zatiaľ nehovoria ani áno, ani nie. Upozorňujú však

na záväzok Slovenskej republiky uzatvoriť s Vatikánom čiastkovú zmluvu o financovaní cirkvi. A to by mohol byť posledný krok k úplnej odluke.

Jozef Kováčik, hovorca KBS: „Ekonomicko-právna rada Konferencie biskupov Slovenska všetky tieto otázky poctivo študuje a bude samozrejme pripravená na takúto rokovku. Čiže takýto krok zatiaľ nemôžeme potvrdiť, ale ani vylúčiť.“

Odpoveď druhej najpočetnejšej cirkvi, Evanjelikov augburského vyznania nemáme. Na našu otázku zatiaľ nezareagovali. Otázka odluky cirkvi od štátu však nateraz v spoločnosti nerezonuje. Podľa nedávneho prieskumu z dielne agentúry TNS pre týždenník TREND, radovi občania sa odluky nedomáhajú.

Ján Bunčák, sociológ: „Ak by, povedzme, za odluku cirkvi od štátu z hľadiska financovania bola takmer polovica obyvateľstva, len zhruba 30% by bolo ochotných podieľať sa na financovaní cirkvi.“

Z viacerých možných modelov financovania cirkvi, ľudia by podľa prieskumu na Slovensku uprednostnili financovanie štátom.

František Múčka, vedúci redaktor TREND-u: „Najviac Slovákov sa prikláňa k tomu, aby cirkev aj naďalej financoval štát.“

Otázka odluky, najmä tej finančnej, u nás ešte potrebuje podľa Jána Jurana z cirkevného odboru rezortu kultúry dosiahnuť nevyhnutný konsenzus.

Ján Juran, cirkevný odbor Ministerstva kultúry: „Ako na strane štátu, tak na strane cirkvi a samozrejme aj určitú celospoločenskú diskusiu.“

Rádio Slovensko, 12:00, 14.12.2007

Pre vojakov pripravili modlitebnú knižku

Pod názvom Kresťan v uniforme vydal Ordinariát Ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR modlitebnú knižku pre vojakov, policajtov a príslušníkov ozbrojených a záchranných zborov. Prvé vydanie knižky, symbolického vianočného darčeka, dopĺňajú ilustrácie akademického maliara Mikuláša

Klimčáka, zobrazujúce Ježiša Krista, Sedembolestnú Pannu Máriu a biblické výjavy. Rozmery knižky zodpovedajú rozmerom vrecka na uniforme vojaka či policajta.

Prostredníctvom vojenských kaplánov ju budú bezplatne distribuovať záujemcom. (tasr)

Plus jeden deň, 15.12.2007

Kritika programu

Ministerstvo zdravotníctva pripravilo národný program sexuálneho a reprodukčného zdravia. Program upozorňuje napríklad na nedostupnosť interrupcií v najchudobnejších slovenských regiónoch. Materiál ale kritizujú biskupi a výhrady má aj ministerstvo školstva.

Nedostupnosť interrupcií v regiónoch by mala podľa ministerstva zdravotníctva vyriešiť zmena, ktorá by zabezpečila, že by všetky nemocnice okrem cirkevných museli vykonávať umelé prerušenie tehotenstva. Program počíta aj s financovaním interrupcií pre sociálne slabšie vrstvy. Ministerstvo zdravotníctva zároveň plánuje uľahčiť registráciu niektorých tabletiék na umelé prerušenie tehotenstva.

Silvia Baláziková, hovorkyňa ministerstva zdravotníctva: „Ďalej rieši otázku monitorovania a diagnostiky sexuálne prenosných pohlavných chorôb, vrátane prevencie.“

Národný program odporúča aj rozšírenie výučby sexuálnej výchovy na školách. Samostatný predmet sexuálna výchova totiž neexistuje. Ministerstvo školstva však s takýmto predmetom do budúcnosti ani nepočíta.

Viera Trpišová, hovorkyňa ministerstva školstva: „Existuje výchova k manželstvu a k rodičovstvu, ktorá

sa vyučuje tak ako na základných, tak aj na stredných školách.“

Proti národnému programu ostro protestuje Konferencia biskupov Slovenska. Tá žiada ministerstvo o stiahnutie materiálu.

Jozef Kováčik, hovorca Konferencie biskupov Slovenska: „Podľa nás nejde o národný program sexuálneho zdravia, ale o program národnej likvidácie.“

Silvia Baláziková, hovorkyňa ministerstva zdravotníctva: „Program rieši veľmi citlivé otázky, takže stanovisko zo strany cirkvi sme asi v tomto duchu očakávali.“

Jozef Kováčik, hovorca Konferencie biskupov Slovenska: „Je namierený priamo proti životu, teda absolútnym spôsobom je proti základným hodnotám ľudského života.“

Silvia Baláziková, hovorkyňa ministerstva zdravotníctva: „Materiál prebieha medzirezortným pripomienkovým konaním, kde sa takisto môže zapojiť aj Konferencia biskupov.“

Vláda bude o národnom programe rozhodovať až v budúcom roku. V minulosti sa však o schválenie podobného materiálu snažil aj kabinet expremiéra Mikuláša Dzurindu, no neúspešne.

Zuzana Eliášová

TV Markíza, 19:00, 15.12.2007

Pápežov imidž bude naprávať filmárska legenda

RÍM (REUTERS, ČTK, am) -Pôsobí chladne, nosí luxusné rúcha a príliš sa neusmieva, pretože je intelektuál. Tak pôsobí pápež Benedikt XVI. v očiach známeho talianskeho režiséra Franca Zeffirelliho (84). Legenda filmu a opery preto pomôže hlave katolíckej cirkvi so zlepšením imidžu. Zeffirelli to prezradil talianskemu denníku La Stampa.

„Nemá na verejnosti veľmi šťastný obraz,“ povedal o Benediktovi XVI. režisér. „Nastúpiť po takom mediálne zdatonom pápežovi, ako bol Ján Pavol II., však nie je jednoduché. Benedikt XVI. stále komunikuje chladne, akoby sa ho celkom netýkalo to, čo sa okolo neho deje. Príliš sa neusmieva, ale je to intelektuál. Je to prísny

Bavor,“ tvrdí filmár o Benediktovi XVI., ktorý je Nmec. Vatikán sa musí podľa filmára zamyslieť aj nad šatníkom pápeža. „Rúcha, ktoré nosí, sú príliš luxusné a okázalé. Potrebuje jednoduchosť a čistosť, ktorá je viditeľná na ostatných stupňoch v katolíckej cirkvi.“

Režisér by sa mal stať aj poradcom pápeža v otázkach kinematografie. Podľa neho je komunikácia cirkvi prostredníctvom filmu v troskách a diela, ako bolo Umučenie Krista Mela Gibsona, nenávratne narušili pamäť miliónov ľudí.

Zeffirelli vyhlásil, že úlohu pracovať pre cirkev prijal, lebo je kresťan a nemôže sa len prizerať, keď sa deje katastrofa. Taliansky filmár sa okrem iného preslávil televíznou sériou Ježiš Nazaretský. Zeffirelli

Odluka cirkvi od štátu

Česko dospelo k dohode o tom, aké miesto majú mať veriaci v spoločnosti a pripravuje úplnú odluku cirkvi od štátu. Ministerstvo kultúry má tiež predbežný súhlas predstaviteľov 17 registrovaných cirkví o vrátení majetku a pozemkov, ktorý im štát zhabal v roku 1949.

Rokovania vôbec neboli jednoduché. Je preto veľkým prekvapením, že sa to podarilo práve teraz. V Česku vládne stredopravá koalícia, ktorej prioritou sú viac ekonomické reformy ako kultúra, či náprava krívd spáchaných na cirkvi v uplynulom období.

Marcela Žišková, Ministerstvo kultúry ČR: „Jedná sa o to, aby bol vydaný majetok približne v hodnote 86 miliárd.“

Dve tretiny z tejto sumy bude štát splácať po miliarde a to až 60 rokov. Zvyšok sa vráti rehoľným rádom v pozemkoch. Cirkvi sa následne vzdajú všetkých majetkových nárokov voči štátu.

Marcela Žišková, Ministerstvo kultúry ČR: „Takže to určite nezaťažuje jednorázovo náš rozpočet.“

Telefonuje Pavol Čizmárik, šéfredaktor serveru Krestandnes.cz: „Ide svojím spôsobom o kompromis, ale snaží sa urobiť aj taká hrubá čiara a ide o taký počiatkový bod, ktorý môže znamenať odluku cirkvi od štátu.“

Marcela Žišková, Ministerstvo kultúry ČR: „Odluka nie je ten presný termín. Jedná sa o to, aby boli cirkvi postavené na úroveň partnera štátu, vždy tu bude existovať nejaká forma kooperácie, spolupráce, napríklad medzi cirkevným školstvom v zdravotníctve.“

Boj o cirkevný majetok ešte stále nie je definitívne vyhraný. Zákon z dielne ministerstva kultúry totiž musí schváliť vláda, parlament a podpísať ho musí prezident.

Z Prahy Martin Maruniak

TV Markíza, 19:00, 16.12.2007

je homosexuál a v minulosti ho niektoré náboženské spoločnosti kritizovali, že vytvára nepravdivý obraz náboženských postáv. Z druhej strany mu zase gayovia vyčítajú, že podporuje katolícku cirkev.

PRAVDA, 17.12.2007

Zločiny ŠtB

Katolíckeho kňaza v Borovciach údajne zavraždili príslušníci ŠtB. Ústav pamätí národa ich identifikoval. V roku 1987 brutálne zavraždili 47-ročného farára Štefana Poláka. Obyvatelia sa dodnes nevedia spamätať z tejto tragédie, ktorá otriasla celou dedinou.

Katolíckeho kňaza našli na fare surovo ubitého a pripútaného k radiátoru.

Obyvatelka Boroviec: „Tu ho mučili no, on bol tak veľmi zohavený, že my sme ho nepoznali, aj keď sme boli na pohrebe, tak, no hrozné.“

Obyvatelka Boroviec: „Veľmi to bolo smutné, také kruté, také neuveriteľné.“

Obyvatelka Boroviec: „Jeden kňaz, s ktorým som sa rozprávala, ktorý ho tu tiež našiel vlastne, ktorý bol v tej skupine, tak hovoril, že mal vylúpnuté oči a prelepené.“

Pár dní po vražde bola takmer celá dedina vypočúvaná, dokonca aj deti. Obyvatelia si na to spomínajú so slzami v očiach. Tvrdia, správali sa k nám ako k zvieratám.

Obyvatelka Boroviec: „Spod nechtov akože špinu im brali, vlasy im strihali, pľuvali im do pľuvátka ako sliny.“

Betlehem v Rajeckej Lesnej je znovu stredobodom pozornosti

V týchto dňoch sa stredobodom záujmu domácej i zahraničnej verejnosti opäť stáva slovenský betlehem v Rajeckej Lesnej.

Slovenský betlehem v Rajeckej Lesnej je 8,5 metra dlhý, 2,5 metra široký a 3 metre vysoký. Rezbár Jozef Pekara ho vyrezával 17 rokov a používal výlučne lipové drevo. Keďže ide o výnimočné dielo, prejavili oň záujem solventní obchodníci zo zahraničia. Tamojšia farnosť i samotný autor však lákavým ponukám odolali.

Vdp. Pavol Šadlák, správca rajekolesnej farnosti: „Keď betlehem dokončoval, boli rôzni záujemcovia zo zahraničia. Ale pán Pekara odolal ponukám, a povedal,

Ústav pamätí národa sa domnieva, že kňaza dala zavraždiť štátna bezpečnosť. Tá sa o Poláka zaujímal od roku 1980. Vtedy bol radovým kňazom.

Lubomír Morbacher, Ústav pamätí národa: „Viedla naňho spis preverovanej osoby, pre jeho aktivity medzi mládežou a získavanie mladých ľudí pre štúdium na Cyrilometodejskej bohosloveckej fakulte v Bratislave.“

Keď sa stal správcom farnosti, ŠtB sa ho pokúsila získať ako tajného spolupracovníka.

Lubomír Morbacher, Ústav pamätí národa: „Zo zachovaného spisu je zrejmé, že Štefan Polák sa spolupráci so štátnou bezpečnosťou vyhýbal.“

Podľa Ústavu pamätí národa ale i Borovčanov to sa mu mohlo stať osudným. Ústav pamätí národa dal tento týždeň podnet na generálnu prokuratúru, v ktorom pomenoval aj príslušníkov ŠtB, ktorí mali Poláka na starosti. Práve tí by mohli dať odpoveď na otázku čo vie ŠtB o jeho vražde.

**Z Boroviec Roman Ruttkay
a Gábor Grendel
TV Markíza, 19:00, 16.12.2007**

že Betlehem bude a ostane v Rajeckej Lesnej, v Rajeckej doline.“

Návštevníci:

„Obdivujem majstra rezbára, koľko námahy do tohto diela vložil.“

„Nádherné dielo, ktoré prežije aj našich potomkov.“

„Chodia tu turisti a je to okrasa dediny.“

Súčasťou slovenského betlehemu v Rajeckej Lesnej je aj dômyselné mechanické súkolie. Pohyb figúrok spolu s precíznou rezbárskou prácou i samotnou veľkosťou drevorezby dáva tomuto dielu pečať svetového unikátu. Betlehem si doteraz pozrelo viac ako pol milióna ľudí zo všetkých kontinentov.

STV2, 18:20, 17.12.2007

Rómovia: Misijná práca

Misijná práca v rómskych osadách nesmie zaniknúť. Tvrdí splnomocnenkyňa vlády pre rómske komunity Anina Botošová. Aj preto sa stretla s predstaviteľmi cirkví, ktorí pracujú s Rómami na východe Slovenska. Osvetu tam šíria už niekoľko rokov.

Členovia Apoštolskej cirkvi pôsobia už sedem rokov na košickom sídlisku Luník IX. Žije tam okolo 6000 Rómov.

Anna: „Cez pána farára som sa dostala do zamestnania po dlhej dobe, za čo mu vďačím.“

Andrej: „Môžeme sa hrať, nevládkam sa už, pomáhame deťom.“

Aj to je jedno z poslání misijných pracovníkov. Tí sa venujú Rómom 24 hodín denne.

Ladislav Duna, pastor Apoštolskej cirkvi, Košice: „Ľudia sú oslobodzovaní od alkoholu, od fajčenia, od drog, od závislosti na automatoch.“

Ján Liba, pastor zboru Apoštolskej cirkvi, Košice: „Ja som veľmi povzbudený, že oplatí sa pracovať s rómami a investovať do nich a veriť im.“

I keď misijná práca v niektorých lokalitách zanikla, pre nedostatok financií, pre súčasnú vládu je jednou z priorit.

Anina Botošová, splnomocnenkyňa vlády SR pre rómske komunity: „Misijná práca je dôležitá najmä v uzavretých komunitách.“

Telefonuje Sylvia Porubánová, sociologička: „Netvrdíme, že je to jediné možné riešenie, také riešenie, ktoré bude nahrádzať systémové riešenia, ale je to určite veľmi potrebná činnosť a treba ju ďalej rozvíjať.“

Aj preto ju chce Úrad splnomocnenkyne sčasti financovať.

Anina Botošová, splnomocnenkyňa vlády SR pre rómske komunity: „Možnože parciálne niektoré programy bude podporovať, pretože máme istý obnos finančných prostriedkov.“

Splnomocnenkyňa vlády pre rómske komunity plánuje v najbližšom čase stretnutie s rezhortmi školstva, práce, kultúry a vnútra, aby vytvorili program misijnej práce v rómskych osadách.

**Andrea Lučanská a Jozef Šivák
STV, 19:30, 15.12.2007**

Falošný kňaz

V obciach v okolí Stropkova úradoval falošný kňaz. Neznámy muž navštevoval ľudí a pýtal od nich peniaze s prísľubom, že za nich odslúži svätú omšu. Keď nedostal peniaze, žiadal aspoň jedlo. Nikomu sa však nepredstavil a podozrivá bola aj jeho arogantnosť s akou si peniaze pýtal.

Falošný kňaz navštevoval aj rodinné domy v obci Breznica. Najprv sa milo predstavil a tvrdil, že peniaze ktoré dostane, chce použiť na dobročinné účely.

Marek Eliáš, katolícky kňaz v Breznici: „Bol to nejaký mladý muž v rozpätí rokov 20-25 rokov, ktorý sa vydával za kňaza a zneužíval dôveru miestnych mojich veriacich.“

Helena Gočová, obyvateľka Breznice: „Predstavil sa, že je kňazom a že chce pomáhať ľuďom.“

Marek Eliáš, katolícky kňaz v Breznici: „Je to nereálna situácia, lebo kňaz nikdy by tak nechodil z domu do domu pýtať nejaké peniazky za účelom, že odslúžim za vás svätú omšu.“

Ľudia z obce sú už voči podobným návštevníkom nedôverčiví a väčšina z nich si cudzieho človeka na dvor len tak ľahko nevpuští.

Anketa: „Ja ani vás by nevpuštila do dvora, bo už také máme skúsenosti.“

Anketa: „Chce zarobiť peniaze, tak čo chce viac, nechce nič. Len peniaze chce nie?“

Anketa: „Len toho jedného sa bojím viete, žeby dajaký zlodej neprišiel.“

Ľudia by mali byť v podobných situáciách mimoriadne opatrní. Skutoční kňazi majú vždy pri sebe doklad o tom, že kňazmi naozaj sú. Podobnými spôsobmi však nikdy peniaze od ľudí nežiadajú.

Marek Eliáš, katolícky kňaz v Breznici: „To nie je praxou ani kňazov, ani cirkvi.“

Akú sumu sa podarilo falošnému kňazovi od dôverčivých ľudí vylákať, sa zistiť nedá. V každom prípade si však treba dávať pozor, pretože podobných podvodníkov môže byť hlavne teraz pred vianočnými sviatkami viac.

Z Breznice Peter Greguš
TV Markíza, 17:00, 17.12.2007

Tridentská liturgia sa vracia späť do kostolov

V polovici septembra nadobudlo platnosť júlové motu proprio (druh pápežského dekrétu) Benedikta XVI., ktorým rozširuje možnosti slávenia tridentskej liturgie. Tá sa v katolíckej cirkvi slávila štyristo rokov, až kým po II. vatikánskom koncile (1962 - 1965) nedošlo k reforme liturgie. Starobylú omšu bolo možné slúžiť aj naďalej, ale len so súhlasom diecézneho biskupa.

Nový pápežský dokument umožňuje sláviť podľa tridentskej liturgie nielen omšu, ale aj ďalšie sviatosti. „Farári sú tu postavení do pozície, v ktorej nemajú veľký manévrovací priestor, či majú alebo nemajú vyhovieť žiadosti spoločenstva: pápež ich v motu proprio dôrazne žiada, aby im vyhovel.“

Avšak diecézni biskupi sú postavení do ešte zložitejšej situácie: majú pripraviť kňazov na takéto liturgické slávenia, hoci to motu proprio výslovne nespomína. Jednoducho Benedikt XVI. nekompromisne postavil diecéznych biskupov i kňazov pred nové a možno aj neľahké úlohy,“ píše v komentári k pápežovmu dokumentu, ktorý vyšiel v odbornom časopise *Tribunál*, profesor cirkevného práva Ján Duda.

Prečo sa pápež rozhodol pre tento krok? Benedikt XVI. ešte ako kardinál Ratzinger vo svojej autobiografii z roku 1997 vyjadril rozčarovanie z toho, že pokoncilová liturgia bola postavená proti tridentskej liturgii. „Čo bolo posvätné pre predchádzajúce generácie, zostáva posvätným a veľkým aj pre nás,“ píše v liste biskupom pripojenom k motu proprio, v ktorom ozrejmuje dôvody vydania dokumentu a vyvracia dve základné obavy. Nejde o popretie reformy II. vatikánskeho koncilu a pokoncilová liturgia ostáva naďalej riadnou formou slávenia. Zároveň Benedikt XVI. odmieta strach z toho, že veriaci sa vo farnostiach budú deliť na základe toho, kto na akú omšu chodí.

Pápežovo rozhodnutie je ústretovým krokom k lefebvristom, nasledovníkom francúzskeho biskupa Marcela Lefébvre, ktorý nesúhlasil s reformou liturgie a ďalšími zmenami po koncile. Mimo katolíckej

cirkvi sa ocitol po tom, čo bez súhlasu Vatikánu vysvätil štyroch nových biskupov. Dokument je veľkým gestom aj smerom k skupinám veriacich, rozšíreným najmä vo Francúzsku, ktoré síce prijali zmeny po koncile, ale naďalej ostali nadviazané na tridentskú liturgiu a chodili na omše k lefebvristom. K dokumentu zaznievajú viaceré výhrady. V talianskom denníku *II sole* 24 ore sa proti nemu ozval rešpektovaný kardinál Carlo Maria Martini. K nemu sa pridali aj ďalší biskupi. Na možné negatívne dosahy Motu proprio poukázala aj asociácia talianskych liturgistov, ktorá združuje profesorov liturgiky na pápežských univerzitách a teologických fakultách. Naopak, pápežovo rozhodnutie bráni kardinál Dario Castrillon Hoyos, predseda pápežskej komisie *Ecclesia Dei*, ktorá má na starosti dialóg s lefebvristami, predseda konferencie talianskych biskupov Angelo Bagnasco či britský kardinál Keith O'Brien. Krok Benedikta XVI. ocenil aj pravoslávny ruský patriarcha Alexej II.

Na Slovensku vyvíjal už dlhší čas iniciatívu v súvislosti so slávením tridentskej liturgie Slovenský kruh Leva XIII., ktorý sa po vydaní Motu proprio obrátil na arcibiskupa Jána Sokola s prosbou o zabezpečenie prístupu k tejto liturgii. Členovia kruhu už pripravili aj inzerát, v ktorom všetkých veriacich, ktorí majú záujem o slávenie tridentskej liturgie, vyzývajú, aby sa obrátili na svojich kňazov a biskupov.

Nakoľko sa tridentská liturgia nanovo ujme a aké budú dosahy jej liberalizácie, sa ukáže v priebehu niekoľkých mesiacov, keď sa pápežovo rozhodnutie bude uvádzať do praxe. Benedikt XVI. vyzval biskupov, aby ho o tri roky o situácii informovali a on chce ísť v zvoľavádzaní tejto liturgie osobným príkladom.

Imrich Gazda,

spolupracovník HN, Rím - Vatikán

Nakoľko sa tridentská liturgia nanovo ujme, to sa čoskoro ukáže. Benedikt XVI. vyzval biskupov, aby ho o tri roky o situácii informovali a sám chce ísť osobným príkladom pri jej obnove.

HN, 19.12.2007

Ide o Jozefa

O evanjeliách a narodení Ježiša hovorí ŠTEFAN NOVOTNÝ z Teologickej fakulty Katolíckej univerzity v Košiciach.

Prečo sa Vatikán rozhodol pre netradičné zobrazenie narodenia Krista v dielni svätého Jozefa?

„Z pohľadu biblického textu, na ktorý sa toto netradičné zobrazenie odvoláva, sa možno domnievať, že bolo snahou autorov zvýrazniť úlohu Jozefa pri Ježišovom narodení.“

Ako?

„Matúš v evanjeliu po uvedení rodokmeňa Ježiša opisuje dilemu, ktorú má Jozef vyriešiť: či má prijať Máriu do svojho domu, alebo ju má potajomky prepustiť. Po nadprirodzenej intervencii anjela Jozef prijíma Máriu do domu a s ňou aj Ježiša za svojho syna, čím ho zaraduje do dávidovského rodokmeňa. Práve na základe toho, že Jozef bol z Dávidovho rodu, ide sa dať - podľa Lukáša - zapísať do Betlehema, ktoré bolo mestom kráľa Dávida. Keby Jozef neprijal Máriu s počatým Ježišom do domu, vo vtedajšej kultúre to bol začiatok manželstva, tak by sa narodenie Ježiša neodohralo v Betleheme, ale v Nazarete, odkiaľ pochádzala Mária.“

V čom sa odlišujú evanjeliá Lukáša a Matúša?

„V Lukášovom evanjeliu je v strede Mária a jej prijatie anjelskej správy o narodení, v Matúšovom skúškou viery prechádza Jozef, ktorý prijíma Máriu i s Božským dieťaťom, stará sa o nich a chráni ich na ceste do Betlehema a potom cez Egypt späť do Nazaretu.“

Prečo Biblia referuje o jednej udalosti rozdielne?

„Každý sníma svojou optikou. V konečnom dôsledku však opisujú tú istú skutočnosť. Tým, pravdaže, nechcem prikryť historické nepresnosti, ktoré sa môžu a aj sa napr. v Lukášovom evanjeliu pri datovaní Augustovho sčítania a Tiberiovej vlády nachádzajú, ale treba si uvedomiť, že novozákonné biblické texty, a najmä evanjeliá nie sú vo svojej podstate historickou štúdiou, ale originálnou formou radostného ohlasovania, ako Boh konal v konkrétnom čase a priestore a aké to malo a stále aj má dôsledky na život človeka.“ (IUM), SME, 19.12.2007

Jezuliatko presťahujú do dielne

Betlehem na námestí svätého Petra bude prvýkrát zasadený do prostredia Jozefovho domu v Nazarete. Podľa Vatikánu ide o zmenu a návrat k Evanjeliu podľa svätého Matúša.

Vianočný betlehem tento rok Vatikán zobrazí úplne ináč, ako ho poznáme. Jezuliatko na námestí svätého Petra vo Vatikáne budú namiesto ovečiek obklopovať nástroje z nazaretskej dielne svätého Jozefa. Slávnostne ho odhalí pápež Benedikt XVI.

Jasličky plné zmien

Vatikán hovorí, že prišiel „čas na zmenu a návrat k Evanjeliu svätého Matúša“. Tradičné slovenské betlehemy sa však nemusia obávať konkurencie, keďže ide len o alternatívny pohľad.

Inšpirácia prišla z prvej kapitoly evanjelistu Matúša. Doteraz ako predobraz slúžilo Evanjeliom svätého Lukáša. Z neho vychádzal tradičný výjav narodenia Ježiška.

Ten sa posledných 25 rokov, od nástupu Jána Pavla II., aj na vatikánskom námestí odohrával v maštali.

A rovnako to je aj tento rok na námestiach v stovkách slovenských miest a dedín, kde sú vyrezávané či živé betlehemy veľmi obľúbené.

Nik z vatikánskeho ministerstva zahraničných vecí, ktoré zostavenie vianočného betlehema organizuje, zatiaľ neodpovedal na zásadnú otázku, kto a prečo sa rozhodol pre takúto radikálnu zmenu. Podľa talianskej tlačovej agentúry ANSA môže ísť o pokus Vatikánu zdôrazniť rozdiely v Biblii o Ježišovom narodení.

O iniciatíve Vatikánu včera nevedeli ani viacerí predstavitelia katolíckej cirkvi na Slovensku. Zobrazenie narodenia Ježiša oficiálne odhalia 24. decembra a na centrálnom vatikánskom námestí bude až do druhého februára.

Umiestnenie Jezuliatka v stolárskej dielni má symbolizovať dôležité materiálne hodnoty popri duchovných. Okrem dielne bude pri Ježiškovi postavený hostinec, ktorý symbolizuje život v komunite.

„Je to atmosféra naplnená zbožnosťou a rodinnou intimitou, ktorú musíme zachovať aj v dnešnej spoločnosti, v ktorej často prevládajú konzumizmus a hon za materiálnymi pôžitkami,“ povedal pre taliansky týždenník Avvenire biskup v Bolzane Wilhelm Egger.

Novým motívom jasličiek sú aj symboly vody a ohňa. Voda ako symbol čistoty a zdroja života je prítomná vo fontáne, ohň, predstavujúci triumf svetla nad temnotou a sily Boha, bude zažatý v peci hostinca.

Ďalšou novinkou bude desať sôch v životnej veľkosti vyrobených vo Val di Fiemme, štyria anjeli pochádzajúci z Mexika stojaci pri Panne Márii, ako i množstvo drevených figúrok z talianskej provincie Trento.

Jediné, čo sa na výjave druhého najdôležitejšieho kresťanského sviatku nezmení, budú sošky Márie, Jozefa a Jezuliatka, ako aj mudrcov, používané každý rok, a to pri obrovskom vianočnom stromčeku.

Rozdielne evanjeliá

V našej kultúre sa narodenie Krista spája najmä s výjavom z maštale podľa Evanjelia svätého Lukáša. Ten opisuje Ježišovo narodenie v Betleheme, kam sa jeho rodičia na príkaz cisára Augusta išli zapísať.

Apoštol opisuje situáciu, keď Jozef zistil, že Mária je v požehnanom stave. Prisnilo sa mu, že panna počne a porodí syna.

„Keď sa Jozef prebudil zo sna, urobil, ako mu prikázal anjel Pánov: prijal svoju ženu, neobcoval s ňou, kým neporodila syna, a dal mu meno Ježiš.“

Matúš na rozdiel od Lukáša nespomína, že by sa Ježiš narodil v maštali pri pastieroch.

V druhej kapitole evanjelista hovorí, že Ježiš sa narodil v Betleheme a opisuje príchod troch mudrcov z Východu. Vatikán sa teraz rozhodol scénu zobraziť v Nazarete, odkiaľ pochádzal Jozef ako ústredná postava v Evanjeliu svätého Matúša. V jeho dielni strávil detstvo aj samotný Ježiš.

Evanjeliom podľa sv. Lukáša, 2:7-8

I porodila svojho prvorođeného syna, obvinula ho plienkami a uložila v jasliach, lebo v nocľahárni pre nich nebolo miesto. A boli v tom kraji pastieri, ktorí nocovali na poli a strážili si v noci stádo.

Evanjeliom podľa sv. Matúša, 1:24-25

Keď sa Jozef prebudil zo sna, urobil, ako mu prikázal anjel Pánov: prijal svoju ženu, neobcoval s ňou, kým neporodila syna, a dal mu meno Ježiš.

Lucia Michalková
SME, 19.12.2007

Zabila ho ŠtB?

UMUČILI HO NA SMRŤ!

Ruky zviazané za chrbtom, zohavená tvár, udusený. Takto našli svojho farára Štefana Poláka (47) začiatkom októbra 1987 veriaci na jeho fare v Borovciach pri Piešťanoch.

Podľa Ústavu pamäti národa by v jeho smrti mohla mať prsty bývalá Štátna bezpečnosť.

Preto prípad odovzdal minulý týždeň Generálnej prokuratúre na ďalšie vyšetrovanie.

My vám prinášame exkluzívne výpovede farníkov z Boroviec, ktorí si na okolnosti otrasnej vraždy ešte aj dnes pamätajú.

Kňaza Štefana Poláka vraj prenasledovala vtedajšia štátna polícia niekoľko rokov. „Často za ním chodili tajní. Nehovoril síce, o čo ide, bol však z toho veľmi zničený, „ spomína Anna Blahovcová (37), ktorá už ako mladé dievča robila kostolníčku v Borovciach.

„Tušil, že sa mu niečo stane, v poslednom období často rozprával o smrti, „ vraví Anna. Mal, žiaľ, pravdu. V stredu večer v októbri roku 1987 ešte odslúžil omšu v kostole v Borovciach. Na druhý deň mal ísť na stretnutie kňazov do Piešťan. Keď tam však nedorazil, začali ho farníci hľadať. „Vylomili dvere na fare a našli ho v izbe ubitého na smrť, „ pokračuje kostolníčka, ktorá prišla na miesto vraždy tesne po tom, ako jej kamaráti objavili mŕtvolu. Obľúbený farár Štefan Polák vyzeral príšerne. Ležal na bruchu, ruky mal za chrbtom zviazané a krk pripútaný k radiátoru.

Zvláštne vyšetrovanie

Vraždu vraj vyšetrovala najprv polícia z blízkej obce Vrbovce, neskôr však prípad prebrala bratislavská kriminálka. Tá sa však viac zamerala na diskreditáciu obľúbeného kňaza než na hľadanie vraha. „Za každú cenu na neho chceli policajti vytiahnuť nejakú špinu. Napríklad pátrali po tom, či mal priateľku, „ opisuje vtedajšie vyšetrovanie pobúrená kostolníčka.

Komunistická polícia nakoniec obvinila z vraždy bezdomovca Ladislava Macháča (40). Ten mal vraj Štefana Poláka zabiť pre peniaze z cirkevnej zbierky.

Nikto z dediny tomu však neveril. „Hoci sa v oficiálnej správe písalo, že z fary zmizli peniaze, nebola to prav-

da, „ tvrdí Anna. Nepochopiteľné tiež bolo, ako by dokázal zničený alkoholik Ladislav Macháča ublížiť fyzicky zdatnému farárovi.

O tom, že Ladislav Macháča bol nevinný, je presvedčená aj jeho sestra Jozefína Treskoňová (70).

„Policajti si ho vytypovali, pretože bol bezdomovec a nikde nepracoval, „ povedala.

Nespravodlivo odsúdený

Ladislava Macháča mali komunisti odsúdiť na 15 rokov väzenia. Po revolúcii vyšetrovanie obnovili a muža prepustili pre nedostatok dôkazov. Z basy sa však vrátil zničený. „Trápili ho hladom. Vraj mu dali do cely aj laso, aby sa obesil, „ plače jeho sestra Jozefína.

Vyzeralo to, akoby chceli zahľadiť dôkazy.

Ladislav Macháča za nespravodlivé uväznenie požadoval od štátu odškodné, ktorého sa však nedožil.

V novembri 1993 totiž za záhadných okolností zahynul pri vlakovom nešťastí.

Niektorí susedia tvrdia, že ho niekto vyhodil z vlaku, iní hovoria, že vypadol náhodou. Skutočný vrah Štefana Poláka sa stále nenašiel.

Zločiny ŠTB, ktoré sa budú opäť vyšetrovať:

- vražda farára Štefana Poláka v Borovciach pri Piešťanoch v roku 1987.
- usmrtenie Floriána Gaála, ktorý bol vyhodенý z okna úradovne ŠtB v roku 1952.
- mučenie Valérie Matulayovej vo vymyslenom prípade vlastizrady z roku 1962.
- prípad Milana Gona, ktorý zahynul vo vyšetrovacej väzbe počas stavebných prác

Plus jeden deň, 19.12.2007

Katolícke televízie

sa rozišli

Česká a slovenská kresťanská televízia sa nevedia zhodnúť, či bol dokument protikatolícky.

Len niečo vyše roka trvalo nadšenie zo spolupráce slovenskej katolíckej spoločnosti TV Lux a českej náboženskej televíznej stanice TV Noe. Dnes sa rozchádzajú pre rozdielny pohľad na 13-dielny dokument o kresťanstve, a najmä rozdielne vnímanie cirkvi.

„Postupne sa vo vysielaní začali objavovať prvky, s ktorými sme sa ako katolícki biskupi nemohli stotožniť,“ píše sa v správe podpísanej slovenskými biskupmi.

Hovorca KBS a jeden zo šéfov TV Lux Jozef Kováčik hovorí, že problémom bolo tendenčné spracovanie dokumentu o dejinách cirkvi, ktoré bolo namierené proti katolíckej cirkvi.

„Na dokumente spolupracovala katolícka cirkev, vystupoval v ňom pápež,“ nesúhlasí riaditeľ TV Noe kňaz Leoš Ryška. Seriál bol podľa neho skôr nevyvážený a robený „protestantským pohľadom“. Preto na konci série vysielali diskusiu. „Nie všetko, čo bolo v dejinách cirkvi, bolo v poriadku. Ale je to súčasť dejín, treba sa k tomu vyjadriť.“

Dôvodom na rozchod je aj odlišné prostredie. „V Čechách sú kresťania v menšine, na Slovensku tvoria väčšinu,“ hovorí Kováčik. „Nechceme byť čisto katolíckou televíziou, chceme byť otvorenou televíziou, ktorá prináša alternatívu,“ povedal Ryška.

TV LUX chce mať vlastnú čisto katolícku televíziu. (hr)

SME, 20.12.2007

Štedrovečerné menu pre 80 osamelých a opustených v Primaciálnom paláci

Štedrovečerné menu pre 80 osamelých a opustených starších spoluobčanov sa bude na Štedrý deň o 13. h podávať v Primaciálnom paláci. Nebudú chýbať oplátky a trubičky, kapustnica, rybie filé so zemiakovým šalátom, ovocie a sladkosti. Pozvaní hostia si odnesú domov malý vianočný darček. Pre všetkých záujemcov je ešte pred stretnutím o 12. 15 h v palácovej Kaplnke sv. Ladislava pripravená vianočná rímskokatolícka omša. (sita), PRAVDA, 19.12.2007

Šikanovanie ľudí štátom

Po sprísení podmienok na registráciu cirkví, ku ktorému sa občianske združenia postavili nevšímavo, si teraz štát začal všimáť ich. Základné práva a slobody ľudí sú tak opäť v ohrození.

Návrh zákona o spolkoch z dielne ministerstva vnútra už vyvolal prvé pobúrenie i úsmevy. Kým dnešné občianske združenia a budúce spolky sa začínajú na ministra Kaliňáka hnevať, ten sa neprestáva usmievať. Alebo vysmievať. Ťažko odhadnúť, keďže minister raz hovorí to a inokedy tamto, ale vždy s plnou vážnosťou svojho úradu.

Návrh zákona je zatiaľ iba nebezpečný a iba preto, lebo ide o návrh. Takže nemožno dopredu vedieť, ako bude definitívna verzia zákona po schválení v parlamente vyzeráť. Ak však zostane v duchu nastoleného režimu a la sociálna demokracia, potom už dnes naozaj možno konštatovať, že základné práva a slobody ľudí sú opäť v ohrození.

Ide o návrat k obmedzeniu práva na slobodu združovania. Prvý pokus už vláde vyšiel -dnes je namiesto 20-tisíc potrebných podpisov ľudí na registráciu cirkví potrebných 20-tisíc podpisov jej členov. Je v tom veľký rozdiel. Podnet na Ústavnom súde z dôvodu rozporu s ústavou však dodnes generálny prokurátor Dobroslav Trnka buď nepodal, hoci o tom hovoril, alebo o tom súd zabudol informovať. Pričom obmedziť právo na slobodu združovania z dôvodu početného cenzu ústava stále nepovoľuje.

Dnes nejde o cirkvi, ale o rôzne občianske združenia, ktoré sa majú premeniť na spolky. Návrh má tak omnoho širší záber a dotkne sa oveľa viac ľudí. Azda niet oblasti v spoločnosti, v ktorej by občianske združenia nepôsobili. Od turistov, športovcov, materských centier, vysokých škôl, cez ženské, mužské, rodičovské, dôchodcovské, záhradkárске, sociálne, protidrogové, až po charitatívne organizácie - to je iba zopár z nich,

ako ukážka však isto postačia. Tým všetkým a mnohým ostatným mieni ministerstvo vnútra šliapnuť na krk. Nechce ich zahrnúť, ale iba pridusiť - netají sa tým, že chce mať pod kontrolou spolky a ich

peniaze. Alebo naopak - peniaze a spolky.

Minister Kaliňák môže pritom aj tvrdiť, že návrh zákona vypracovali na žiadosť mimovládnych organizácií, a nebude tentoraz klamať. „Chceme vytvoriť niečo podobné, ako je obchodný register, kde by boli na jednom mieste dostupné najmä informácie o tom, kto je štatutár, lebo to je dnes veľmi ťažké dokázať,“ povedal pre agentúru SITA v polovici tohto roka Milan Andrejčák, riaditeľ I. Slovenského neziskového servisného centra. Podľa neho terajšia úprava prináša problémy a niektoré časti súčasnej legislatívy tretieho sektora, ktorá bez zmeny platí už od roku 1990, sú dokonca protiústavné. Takže tak.

Dobré úmysly zvyknú byť aj cestou do pekla. V súvislosti s právom na slobodu zhromažďovania prišli najskôr na rad cirkvi, teraz sú to občianske združenia, nasledovať budú nadácie a neziskové organizácie. Názvy sú rozdielne, princíp zostáva rovnaký. Štát chce zasahovať, regulovať, kontrolovať aj to, do čoho ho nič nie je. **Juraj Hrabko**
SME, 19.12.2007

V duchu poetiky MTV

Vedúca kurátorka Slovenskej národnej galérie Sandra Kusá pre HN:

Majú mladí výtvarníci záujem o témy spojené s Ježišom?

Možno to v dnešných časoch bude znieť čudne, ale majú. Ten záujem je, samozrejme, iný - vedený skôr v štýle poetiky MTV, než v duchu kresťanskej tradície.

Ktoré netradičné stvárnenie vás prekvapilo?

Myslím si, že u všetkých zarezonovala inštalácia Erika Bindera a výtvarnej skupiny Kamera S Kura na benátskom Bienále v roku 2003. Inštalácia sa volala Ježiš v Benátkach a pohľad do pavilónu bol - nečakaný. Krista stvárnil ako cvičiteľa na kruhoch v bielom cvičebnom úbore.

Cirkev nenamietala?

Niekedy sa zvyknú vyjadrovať, ale asi o tomto prípade nevedeli.

Je o takéto diela záujem na aukciách?

Záujem o nákup diel stále podlieha skôr menu autora než ikonografii - zobrazeniu Ježiša Krista

HN, 21.12.2007

Glosy Diabolské Vianoce

Nezdvíhajte telefón, neotvárajte dvere, nečakajte Ježiška. Ale šialeného vraha. Vo filme Čierne Vianoce, ktorý má slovenskú kinopremiéru dnes. Spojenie krvavých jatiek a druhého najväčšieho kresťanského sviatku sa môže zdať zvláštne. Keď nepodarený horor premiérovali vlni v rovnakom čase v Amerike, zdvihli sa protesty radikálnych kresťanov. A to má uvádzať horor počas Vianoc v Amerike tradíciu. Slávny Vyháňač diabla, jeden z najziskovnejších hororov, mal premiéru 26. decembra 1973. Rovnako množstvo ďalších hororov sa ulakomilo na publikum zložené z nudiacej sa mládeže, ktorá má v škole voľno.

Slovensko je vraj kresťanské. Prešovským biskupom sa nepáči názov série koncertov Diabolské Vianoce. Koncerty Cigánskych diablov však nezívajú prázdnotou.

Ateistické Česko si na Štedrý večer na prvom programe verejnoprávnej televízie pozrie najskôr novú domácu rozprávku (a rovnako nasledujúce dva sviatočné dni). Potom ČT ponúka slávnú skladbu Jana Jakuba Rybu Česká mše vánoční ilustrovanú vianočnými obrázkami Josefa Ladu. V premiére. STV prinesie britskú televíziu komédiu Santova dcéra a potom okukaný rakúsko-nemecký televízny film Večná pieseň o zrode koledy Tichá noc. Dvojka vysiela v rovnakom čase koledy nakrútené v roku 1991.

Vypnúť diablovu skrinku? Nasleduje: šanca povedať si veci, na ktoré inokedy nie je čas; mrzuté deti odpojené od svojej každodennej paralelnej reality; podráždení členovia rodiny prinútení komunikovať spolu niekoľko dní. . . To by boli diabolské Vianoce!

Matúš Kvasnička, PRAVDA, 20.12.2007

Vianočný strom pre Svätého Otca

Vianočný strom pre Svätého Otca Benedikta XVI. priviezli tento rok z lesov talianskeho regiónu Južné Tirolsko. Jedľa vysoká tridsať metrov je ozdobená 2000 guľami, a spolu s ňou bolo darovaných aj 50 malých stromčekov pre pápežov apartmán.

Šport, 20.12.2007

Ad: ÚPN brzdí... (SME, 28.11.)

Reagujete

V článkoch týkajúcich sa neodvysielania filmu Cesty nádeje bolo uvedených viacero nepravdivých a zavádzajúcich údajov. Keďže nie je jasné, či vyplývajú z nevedomosti, alebo zo snahy diskreditovať súčasné vedenie ÚPN, je potrebné objasniť okolnosti vzniku a distribúcie dokumentárnych filmov, ktoré na pôde ústavu vytvorila jeho vtedajšia zamestnankyňa Kristína Vlachová.

Predovšetkým treba zdôrazniť, že ÚPN v žiadnom prípade nebrzdí vysielanie nijakého z dokumentov K. Vlachovej, ako to zavádzajúco tvrdí titulok článku. Dôvodom, prečo sa nevysielal žiadny z troch filmov, ktoré režisérka Vlachová v ÚPN vytvorila (Jáchymovské peklo, Cesty nádeje, Hranice), bola skutočnosť, že nezanechala podklady na doriešenie autorských práv k materiálom použitým vo filmoch (filmové zábery, hudba, písomné archívne dokumenty).

Keďže Kristína Vlachová odovzdala svoju agendu v ÚPN v katastrofálnom stave (pri mnohých použitých dokumentárnych záberoch nebolo vôbec možné zistiť, z akých zdrojov čerpal), ústav vynaložil v predchádzajúcich mesiacoch nemalé úsilie na nápravu tejto situácie. Je pre mňa prekvapením, že osoba s takou nízkou zodpovednosťou a pracovnou efektívnosťou mohla tri roky pôsobiť v ÚPN. Pri lepšej organizácii práce mohli byť tieto záležitosti vyriešené ešte za pôsobenia Jána Langoša, na ktorého sa odvoláva bývalý riaditeľ sekcie dokumentácie Miroslav Lehký. Mimochodom, film Cesty nádeje bol nakrútený v roku 2005.

Slabé pracovné výsledky pani Vlachovej, výrazný nepomer medzi vynaloženými finančnými prostriedkami a odovzdanou prá-

cou boli hlavnou príčinou, prečo Správna rada ÚPN ešte pred mojím nástupom do funkcie zrušila jej pracovnú pozíciu. Pravdepodobne tento fakt viedol K. Vlachovú k hrubému útoku na správnu radu, ktorá sa v stanovisku zo 14. 12. 2007 dôrazne dištancovala od režisérkiných vyjadrení. Zároveň upozornila na opakované a zásadné výhrady k výsledkom a kvalite práce K. Vlachovej.

Napriek zmieneným skutočnostiam je eminentným záujmom vedenia ÚPN, aby boli filmy pani Vlachovej vysielané a verejnosť si tak mohla urobiť obraz o výsledkoch jej niekoľkoročnej činnosti v ÚPN.

Je prekvapujúce, že denník SME venoval pozornosť len neodvysielaniu filmu Cesty nádeje, hoci ÚPN rovnako nemôže momentálne poskytnúť televíziám na odvysielanie pre zmienené problémy ani ďalšie dva filmy K. Vlachovej. V súvislosti s nimi by však redaktorka SME nemohla vytvoriť absurdné konštrukcie o „hajlujúcim biskupovi“ či „probléme Vojtaššák“. Mimochodom, keby si totožnosť cirkevného hodnostára na záberoch overila u odborníkov na problematiku a neuspokojila sa s dojmom M. Lehkého („Podľa mňa je to Ján Vojtaššák.“), mohla sa vyhnúť trápnejmu omylu.

Oveľa viac však zaráža úplne nezmyselné tvrdenie redaktorky, že so zábermi vo filme môže mať problém katolícka cirkev. Tá v skutočnosti nemá s touto kauzou nič spoločné. Rovnako naivné je konštatovanie vo vzťahu k predsedovi správnej rady ÚPN, že nemá „kritický vzťah k slovenskému štátu“, a preto aj on môže mať so zábermi problémy. Takéto konštrukcie nemajú s realitou nič spoločné.

Ivan A. Petranský
predseda Správnej rady ÚPN)

Spišská katolícka charita prepúšťa viac ako 360 zamestnancov

Spišská katolícka charita prepúšťa viac ako 360 zamestnancov. Z toho 35 opatrovateliek odíde zo Spišskej Novej Vsi preto, lebo charita sa nedohodla na financovaní s mestom. Podľa slov jej riaditeľa je prístup samosprávy k opatrovateľskej službe charity likvidačný a opatrovanie sa stane pre klientov nedostupné. Viac Ivana Ratkovská.

Mesto Spišská Nová Ves nebude využívať na opatrovanie svojich 90 obyvateľov Spišskú katolícku charitu. Charita to považuje zo strany mesta za likvidačné.

Peter Maľučký, riaditeľ Spišskej katolíckej charity: „Pre nedostatok finančných prostriedkov nemôžeme ďalej udržať túto službu v tých rámcach, ako bola naplánovaná.“

Mesto argumentuje tým, že viac ako dve tretiny zo sociálneho balíka nemôže dať práve charite.

Miroslav Seneš, viceprimátor Spišskej Novej Vsi: „My sme na opatrovateľskú službu pre tento rok vyčlenili 7 miliónov korún. Požiadavka Spišskej katolíckej charity bola na tento rok 5,3 milióna korún. Takýto veľký balík sme nemohli vyčleniť.“

Lacnejším riešením je prechod opatrovateľskej služby pod mestský domov dôchodcov. Charita však tvrdí, že ceny za opatrovanie týmto krokom enormne narastú. Dodáva

Emília Točárová, opatrovateľka Spišskej katolíckej charity: „Kým klient doteraz zaplatil 20 korún na hodinu za službu, tak teraz zaplatí 20 korún len za jeden úkon, napríklad že sa presunie na vozík.“

Jedna z klientiek: „Z môjho skromného dôchodku by mi neostalo nič.“

Mesto výrazné zdražovanie popiera.

Miroslav Seneš, viceprimátor Spišskej Novej Vsi: „Obyvatel', resp. opatrovaný na 100 korún vydaných vlastne zaplatí len 14 korún. Ostatné doplácame my.“

Peter Maľučký, riaditeľ Spišskej katolíckej charity: „Ja si nemyslím, že jeden subjekt má robiť všetko a ani domov dôchodcov na to nie je určený. Nech občan si sám vyberie. Je to návrat k 50. rokom, ale v nových podmienkach.“

Rádio Slovensko, 18:00, 19.12.2007

Vianočná nádej mení ľudské životy

Rozpoznávacím znamením kresťanov je skutočnosť, že majú budúcnosť: nie že by vedeli o podrobnostiach, čo ich čaká, ale v podstate vedia, že ich život neústi do prázdna - píše vo svojej novej encyklike Spe salvi (V nádeji sme spasení) pápež Benedikt XVI. Po prvej encyklike Deus caritas est (Boh je láska), ktorá vyšla na Vianoce v roku 2005 a z ktorej sa len za prvých päť dní v Taliansku predalo pol milióna výtlačkov, ide o druhý pápežský list adresovaný celej cirkvi. Možno očakávať ďalší bestseller.

Aj keď pápež píše o veciach, ktoré sa dnešnému postmodernému svetu nepočúvajú ľahko, hĺbka jeho analýz a pútavý štýl priťahujú veľkú pozornosť, „... bude prijatá ako tajomný vpád silného myslenia, ktoré sa nás týka, ktoré hovorí o námahe života. Je to skvostná výzva, a teda znamenie silne prestúpené racionálnou a filozofickou povahou, ktorá je v kresťanstve tiež prítomná; je to odkaz na správny a dobrý život, na elementárne city, ktoré vedú k životu, ktorý má zmysel,“ povedal na adresu novej encykliky známy neveriaci novinár, bývalý komunista, dnes šéfredaktor elitného talianskeho pravicového deníka Il Foglio Giuliano Ferrara.

Pápež vysielala kritickú otázku do samotného jadra kresťanstva: je dnes kresťanská viera nádejou, ktorá premieňa a drží ľudský život? Od príchodu novoveku ľudstvo vkladá svoju nádej do nenáboženských veličín. Domnieva sa, že ľudskú realitu dokáže k svetlejšiemu zajtrajškom doviest veda a politika.

„V modernom svete už nie je miesto pre nádej. No je tu výhľad, čo je však odlišný pojem: životné vyhliadky, vyhliadka na uzdravenie, vyhliadka bohatstva. Na miesto nádeje sme položili určitý druh prognózy, ale z prognóz nie je možné žiť, nežije sa zo samotného života, žije sa z niečoho, čo život presahuje,“ hovorí Giuliano Ferrara.

Dejiny ľudstva priniesli už niekoľko revolučných krokov k nádejnejšej budúcnosti. Benedikt XVI. spomína francúzsku a ruskú revolúciu. V tomto bode sa púšťa do tvrdej kritiky Karola Marxa. Oceňuje jeho analytický úsudok, keďže dokázal zachytiť výzvy jeho doby, no odmieta diagnózu, ktorú nastolil. Tá bola podľa pápeža chybná a zvrátená. „Ukázal presne, ako uskutočniť prevrat. Nepovedal nám však, ako by sa malo pokračovať potom. Jed-

Sarkozy ide k pápežovi, priateľka počká v Ríme

PARÍŽ (zah, REUTERS) - Carla Bruniová, vysoká tmavovláska s modrými očami a opojným hlasom, sa raz možno stane novou prvou dámou Francúzska. Bývalá talianska topmodelka žijúca v Paríži, nová priateľka francúzskeho prezidenta Nicolasa Sarkozyho, ho však dnes zrejme ešte nebude sprevádzať na oficiálnej návšteve. Presnejšie - ťažko si predstaviť, že by sa Sarkozy objavil v sprievode novej priateľky na audiencii u pápeža.

Sarkozy, ktorý sa stretne s pápežom Benediktom XVI., sa len pred niekoľkými týždňami rozviedol so svojou druhou manželkou Céciliou, s ktorou má jedného syna. Ale aj z toho, že má už novú priateľku, je Vatikán - diplomaticky povedané - prekvapený. „Reči o pápanovi Sarkozym z uplynulých dní nás zaskočili,“ povedal pre Le Monde nomenovaný predstaviteľ Vatikánu. S pápežom však Sarkozy svoj súkromný život rozoberať nebude. Na pretras príde skôr plánovaná návšteva pápeža v Lourdách, či zavedenie nedeľného predaja vo francúzskych obchodoch, čo katolícka cirkev nevíta. Bruniová sa však zrejme po boku Sarkozyho v Taliansku objaví, aj keď Elyzejský palác sa k tomu odmieta vyjadrovať. Sarkozyho nečaká len návšteva Vatikánu, ale aj rokovania s talianskym

prezidentom a premiérom a tiež „súkromný program“.

„Bude ho sprevádzať vo Vatikáne? Alebo zaspieva na Vianoce v Elyzejskom paláci?“, vtipkuje denník Libération. Niektoré denníky upozorňujú, že najnovší románik francúzskeho prezidenta je opäť ukázkou, ako sa dajú na chvíľu prekryť problémy, ktorými v skutočnosti žijú Francúzi. „Vzťah s Bruniovou sa objavil v čase, keď Sarkozyho ponížil počas návštevy v Paríži Muammar Kaddáfí, ktorý prezidenta vodil za nos. A teraz to vyzerá tak, že Sarkozy opäť žiari,“ povedal pre Parisien psychiater Serge Hefez.

V skutočnosti zrejme ani Francúzov súkromný život ich prezidenta až tak veľmi netrápi. Ich názor na Sarkozyho neovplyvnil ani jeho nedávny rozvod. „Z hľadiska politiky to považovali za nepodstatnú záležitosť,“ povedal Stéphane Rozes z agentúry CSA pre výskum verejnej mienky. Odpútavame pozornosť od problémov sa však francúzskemu prezidentovi nemusi vyplatiť. „Fotografie Sarkozyho s Bruniovou v Disneylande môžu mnohí brať ako ľahkomyselnosť, alebo neodpovedanie na problémy, ktoré sa týkajú kúpnej sily Francúzov,“ dodal Jérôme Sainte-Marie z agentúry BVA.

PRAVDA, 20.12.2007

Sarkozy u pápeža rozdával knihy

RÍM. Francúzsky prezident Nicolas Sarkozy včera vo Vatikáne takmer polhodinu súkromne debatoval vo francúzštine s pápežom Benediktom XVI. (obaja na snímke SITA/AP). Sarkozy pricestoval do Ríma bez svojej novej známosti Carly Bruniovej na oficiálnu návštevu Talianska. Pápeža obdaroval svojou knihou Republika, náboženstvo a nádej. Z Vatikánu si odniesol pápežský medailón a ružence pre manželky jeho delegácie.

(toh), SME, 21.12.2007

Prešovský samosprávny kraj odovzdával ceny

Biskup František Tondra, eparcha Ján Babjak, folklóristi zo Šarišanu, akademický sochár Dušan Pončák, boxer František Kasanič a kňaz Marián Kufa. To sú noví držiteľia prestížneho ocenenia, ktoré Prešovský samosprávny kraj včera večer odovzdával v Divadle Jonáša Záborského už po štvrtýkrát.

Obaja ocenení cirkevní hodnostári Cenu PSK dostali za duchovnú obrodu a obnovu. Nie je im cudzia ani

myšlienka ekumenizmu a charity. Už 40-ročný folklórny súbor Šarišanu cenu dostal za zachovávanie kultúrneho dedičstva a propagáciu regiónu. Predseda samosprávneho kraja Peter Chudík za celoživotné dielo ocenil akademického sochára Dušana Pončáka. Františka Kasaniča za dosiahnuté výsledky v tvrdom športe, akým box je a Mariána Kufu, ktorý sa rozhodol riešiť problémy ľudí v núdzi, i bez domova.

STV2, 18:20, 20.12.2007

České cirkvi dostanú od štátu miliardy

Česko vyplatí cirkvám v najbližších rokoch viac než sto miliárd korún. Odškodnenie za zhabaný majetok je podmienkou odluky cirkví od štátu.

Osemnásť rokov po nežnej revolúcii sa české cirkvi dohodli so štátom na majetkovom vyrovnaní, ktoré otvára cestu odluke cirkví od štátu. Štát tak vráti všetko, čo mu ostalo po roku 1991, keď vrátil väčšinu cirkevných budov, teda i lesy, rybníky či polia. Informoval o tom portál Aktuálně.cz.

Za pozemky, ktoré štát v roku 1948 zhabal diecézám a farnostiam, dostanú cirkvi až 134 miliárd korún. Vráti sa pôda za 51 miliárd, zvyšných 83 miliárd korún bude štát splácať cirkvám 60 rokov. Počas tohto obdobia zaručí cirkvám príjmy v hodnote 4,3 miliardy korún ročne.

Cirkevné kruhy sa za to vzdajú všetkých majetkových nárokov voči štátu. Konečnú sumu vypočítala vládna komisia pod taktovkou ministra kultúry Václava Jehličky, ktorá chce cirkvám nahradiť zhabaný majetok a oddeliť ho od štátu.

Zo štátnej dotácie dostane najviac katolícka cirkev - 3,6 miliardy, zvy-

šok ostatných 15 kresťanských cirkví a židovské obce. Kléru sa tak v roku 2009, keď začne platiť vyrovnanie, zvýšia príjmy viac než 4-krát.

Neskôr budú klesať znižovaním štátneho príspevku a tiež vplyvom inflácie. Práve rušením príspevku na prevádzku cirkví, ktorý budúci rok dosiahne 1,3 miliardy a bude sa postupne znižovať, sa začne etapa odluky cirkví od štátu. Ročne sa príspevok zníži o desatinu a skončí sa v roku 2019.

„Ide o to, aby cirkvi získali čas postaviť sa na vlastné nohy,“ povedal pre portál Aktuálně.cz jeden z členov Jehličkovej komisie. Zákon by nemal narázať na odpor vo vládnej koalícii, ráta sa aj s podporou opozičnej ČSSD.

Vyrovnanie

Pozemkový fond by mal vrátiť 19-tisíc hektárov polí a 61-tisíc hektárov lesa v hodnote 51 miliárd českých korún.

Zvyšných 83 miliárd korún bude štát splácať 60 rokov, štvormiliardová ročná splátka ráta so zavedením úroku 4,85 percenta, ktorý sa používa pre päťdesiatročné štátne dlhopisy. (lum)

SME, 21.12.2007

Ukrižovali ho pravdepodobne 7. apríla

O rôznych aspektoch Kristovho života cirkevný historik a kňaz Jozef Jančovič pre HN:

O Ježišovi sa píše v evanjeliách. To však boli diela z rúk veriach. Zmieňujú sa o ňom i mimokresťanské zdroje?

Ježišovu existenciu, smrť a úctu k nemu medzi kresťanmi dokladujú spisy historikov z obdobia okolo roku 100 a neskôr. Ide o historikov takých zvučných mien ako Jozefus Flavius, Suetónius, Tacitus či Plínius.

Ktoré udalosti Kristovho života možno dobre datovať? Narodenie to nebude, ale čo napríklad ukrižovanie, svadba v Káne, oživenie Lazara či kázanie na hore?

Paradoxne, najlepšie je biblicky aj mimobiblicky datovaná smrť Ježiša, ktorá nastala s pravdepodobnosťou blízkou istote v piatok 7. apríla roku 30. Na 6. apríla tak pripadá Posledná večera a vopred chystané zajatie.

Čo podľa vás robil Ježiš do 30. roku svojho života?

Môžeme sa domnievať, že pracoval ako tesár spolu s otcom Jozefom. Žil v malej osade Nazaret, ležiacej v tieni hlavného mesta Galiley Seforis poznačeného helénskou kultúrou.

Každý rok mohol s Jozefom putovať na pútnické sviatky do Jeruzalema, ktoré sa konali trikrát do roka. Tieto roky boli skrytou prípravou prežitou v práci a modlitbe, v rámci ktorej Ježiš žil svoj život ako člen bežnej palestínskej rodiny.

Prečo tak dlho váhal s vystúpením na verejnosti, keď už ako 12-ročný ohuroval v jeruzalemskom chráme svojou učenosťou?

Táto stať v Lukášovi je asi odrazom praxe židovských chlapcov, ktorí sa vo veku 12-14 rokov aj dnes začínajú aktívne zapájať do bohoslužby v synagóge v rámci obradu bar micva. Zámerom bolo Ježiša predstaviť svojim rodičom v jeho dôležitej väzbe na Boha Otca.

Jeho vystúpenie sa začalo okolo tridsiatky, čo naznačuje približné určenie veku, ktorý sa pokladal všeobecne za vek dospelosti. HN, 21.12.2007

noducho predpokladal, že vyvlastnením vládnucej triedy, pádom politickej moci a zospoločenšením výrobných prostriedkov sa uskutoční nový Jeruzalem,“ píše Benedikt XVI. Marx zabudol na to, že človek naďalej zostáva človekom a jeho slobodná vôľa sa môže prikloniť rovnako tak k dobru, ako aj ku zlu. Materiálny dostatok, ktorý navyše socializmus nedokáže nikdy zabezpečiť, nemôže viesť k vnútornej kvalitatívnej premene človeka.

Práve kresťanstvo sa už dvetisíc rokov snaží svet presvedčiť, že viera, nádej a láska nie sú utopistické ideály, ale skutočnosti nevyhnutné pre ľudský život. Lebo iba ekonomika, veda, politika človeka nikdy nespasia.

Imrich Gazda, HN, 21.12.2007

Dary pápežovi z Mexika

Pápež Benedikt XVI. včera dostal vianočný dar z Mexika - strom s ručne vyrobenými keramickými dekoráciami a scénu narodenia Krista, ktorú tvorí 11 drevených figurín. Manželka mexického prezidenta Margarita Zábala odovzdala pápežovi dary ako súčasť mexickej vianočnej výstavy vo Vatikáne. Priniesla mu aj osobný dar - obraz ochrankyne Mexika Panny Márie Guadalupskej. Výstava v audienčnej sále Pavla VI. oživila tradičné výjavy z mexického štátu Jalisco.

(sita), SME, 21.12.2007

Zlatý kompas je protivianočný film

Uvažujete, na čo zobrať deťúrence počas sviatkov? Žeby na rozprávku Zlatý kompas, v ktorej beh na silnom medveďovi pripomína let na Falcovi? Ani nápad. Film s Nicole Kidman a Daniel Craigom je „protivianočný“. To aspoň tvrdí vatikánsky list „L'Osservatore Romano“. Presnejšie „gnostická, protivianočná sága s omáčkou 60. rokov,“ ako to uviedla ČTK. Zlatý kompas vychádza z knižnej predlohy od Philipa Pullmana. Malé dievča Lyra sa snaží zachrániť kamaráta a pritom musí bojovať s prísnu cirkvou. Vo filme podľa vatikánskeho listu nie je spása, teda ani nádej a je nepriateľský ku všetkým náboženstvám, no špeciálne ku kresťanstvu. Že to znie ako vatikánske reakcie na sfilmovanie Da Vinciho kódu? Jeho návštevnosti to neuškodilo. (jak), SME, 21.12.2007

Viera ako superbiznis? Denná realita

Provokatívny pohľad na Krista nie je zárukou miliónových ziskov. Správne načasovanie a reakcia cirkvi áno.

Inšpiruje a provokuje. Veriacich aj ateistov, umelcov i obchodníkov. Osoba Ježiša Krista. Nepoznať HO znamená nebyť súčasťou západnej civilizácie. Tej, ktorá má najviac peňazí a chce „konzumovať“.

Obchodníci a reklamní mágovia to veľmi dobre vedia. Rovnako ako výrobcovia tovaru, popkultúry a gýča. Na najväčšom medzinárodnom bazári - eBay portáli, je momentálne v ponuke okolo 62-tisíc predmetov pod heslom Jesus. V civilizovanom svete rešpektovaná (a pre veriacich posvätná) osoba Ježiša Krista sa v obchode redukuje na produkt. Zakrvavená uniforma mŕtveho vojaka v reklame na Benetton nestačí. Treba ísť ďalej a voliť to, čo zatrasie masami. Aj preto má Boží Syn vo svete efektne nasvietených regálov pevné miesto. „Náboženský symbol bude vždy dobre predávať,“ priznáva hovorca Konferencie biskupov Slovenska Jozef Kováčik. Ak v minulosti bola osoba Ježiša Krista skôr výzvou na dokonalosť v umeleckom prejave, dnes sa podľa neho často stáva, že ide „aj, a niekedy v prvom rade, o biznis“. Ako inak možno vnímať jeden z najhorúcejších hitov tohtoročných Vianoc v USA - hovoriacu bábičku Ježiša, ktorá recituje pasáže z Biblie. Záujem Američanov o túto hračku bol údajne taký veľký, že sa predalo všetko, čo mal výrobca na sklade. Zdeformovaná „podoba“ Spasiteľa mala jediný cieľ - zarobiť.

Brownove milióny

Pozornosť väčšinou priláka aj provokácia v pikantnom „drese“. Aj preto sa cirkev podľa Kováčika snaží nereagovať. „Mnohí tvorcovia chcú totiž umelo vyvolať reakciu cirkvi a mať tak zadarmo reklamu,“ hovorí Kováčik. Svoje o tom vedia mnohí tvorcovia filmov či spisovateľia. Kontroverzný pohľad však nie je garanciou miliónových ziskov. „Tajomstvo úspechu je v dobre napísanom príbehu, ktorý sa dostane na trh vo vhodnej chvíli,“ konštatuje Juraj Heger z vydavateľstva Slovart. Práve to vydalo v slovenčine jednu z komerčne najúspešnejších

kníh 21. storočia - Da Vinciho kód od Dana Browna. Na Slovensku prekročil náklad 150-tisíc kusov, vo svete sa predajnosť počíta v desiatkach miliónov. K popularite ľahučko napísaného trilera, podľa ktorého mal Ježiš Kristus s Máriou Magdalénou potomkov, prispeli aj reakcie cirkvi. Dnes miliónár Brown totiž nelichotivo písal nielen o praktikách prvotnej cirkvi, ale aj o mocenských ambíciách tej súčasnej. Pomyselná ruleta s istým ziskom sa pritom nezastavila pri autorovi bestselleru - vyšlo niekoľko viac či menej relevantných výkladov Da Vinciho kódu. Po troch rokoch od vydania knihy na americkom kontinente mal celosvetovú premiéru rovnomenný film v režii Rona Howarda s megahviezdou Tomom Hanksom v jednej z hlavných úloh. Film síce zarobil úctyhodných 758 miliónov USD, ale kritiku ani divákov neohúrilo.

Gibsonove potoky krvi

Kasovým trhákom môže byť aj tradičná interpretácia. Dôkazom je snímka o posledných hodinách života Spasiteľa z roku 2004 - Umučenie Krista, ktorá zarobila 604 miliónov USD. „S propagáciou filmu nám pomohli predstavitelia katolíckej cirkvi, ktorým sa film veľmi páčil,“ vysvetľuje Milan Hosták z distribučnej spoločnosti Tatrafilm. Aj vďaka tomu videl naturalistickú snímku Mela Gibsona, v ktorej sa prelejú hektolitry krvi, netradičný divák. „Na film prišli ľudia, ktorí v kine neboli 15 rokov,“ pripomína teoretik popkultúry Juraj Malíček. Autobusové zjazdy z vidieka prispeli k tomu, že na Slovensku si film pozrelo takmer 99-tisíc divákov a tržby prekročili hranicu 8,6 milióna korún. V rovnakom roku premiérový film na Slovensku - Evanjelium podľa Jána, zaznamenal pritom iba minimálny divácky záujem. Vianoce sú ďalším dôkazom víťazného ťaženia biznisu. Narodenie Spasiteľa ako chudobného dieťaťa v betlehemskej maštali pohltila ligotavá pozlátko konzumu. Predať ideálny dar je hlavným cieľom šíaleného kolotoča, ktorý sa rozbieha každý rok o pár dní skôr ako ten predchádzajúci. Žiarivá vianočná výzdoba nás už počas melancholickej jesene burcuje: Začnite s nákupom, aby nebolo

neskoro. Vyše dvoch miliárd kresťanov, ktorí každoročne slávia Štedrý deň, nie sú zanedbateľnou cieľovou skupinou. „Predvianočné obdobie je už dlhodobo symbolom vysokej mediálnej komunikácie väčšiny zadávateľov reklamy,“ potvrdzuje Martin Kaniansky z mediálnej agentúry MediaCom Bratislava. Dôvod? Vianočné nákupy. Pre mnoho spoločností je podľa neho práve toto obdobie kľúčové z hľadiska splnenia obchodných cieľov. Predvianočný čas je tiež atraktívnym mólom, na ktorom s obľubou defilujú firmy a podniky vo filantropickom šate. Túto spoločensky prospešnú „slabosť“ prosperujúcich spoločností využívajú nadácie a charitatívne organizácie s cieľom získať čo najviac finančných prostriedkov pre deti, chorých či chudobných. Mimo kolotoča hrubozrnného biznisu staja kresťanské vydavateľstvá, ktoré ponúkajú vo svojich obchodoch náboženskú, ale aj konfesijnú literatúru. Podľa vydavateľov nejde o zisk, ale o službu. „Vydavateľstvo Transciscus s takmer 110-ročnou históriou zatiaľ nevyplatilo akcionárom žiadne dividendy. Všetko ide na knihy,“ hovorí riaditeľ Ľubomír Turčan. Akcionármi sú pritom samotní veriaci, vedenie cirkvi vlastní osem percent akcií. Podobný prístup majú aj v Spolku sv. Vojtecha - predávajú aj predmety, ktoré napomáhajú ľudovej zbožnosti, takzvané devocionálie (ružence, obrazy, sochy, privesky a iné). „Nechceme predávať všetko. Preto na niektoré výrobky povieme nie,“ hovorí mons. Vendelín Pleva zo Spolku sv. Vojtecha. Faktom je, že Ježiš Kristus sa stal pre obchodníkov atraktívnym „artiklom“. Faktom je, že ho vyhľadávajú nielen ateisti, ale aj veriaci. Faktom je, že obsah „nevinnému“ tovaru dáva človek.

Náboženský symbol bude vždy dobre predávať. Na rozdiel od minulosti sa dnes často stáva, že ide o biznis.

Jozef Kováčik, hovorca KBS

Umučenie Krista Mela Gibsona prilákalo do kina netypického diváka. Popularite pomohli aj režisérovi vyjadrenia na adresu Židov, ktorých sa chytili médiá.

Mira Sojková
HN, 21.12.2007